

EERLIJKE ECONOMIE: EXTRA 5^e-6^e LEERJAAR / GROEP 7-8

1. 'The little match girl' / 'Het meisje met de zwavelstokjes'

Loosely based on the famous fairytale by Hans Christian Andersen.

Vrij naar het beroemde sprookje van Hans Christian Andersen.

It's New Year's Eve, and dusk is falling. In the freezing cold, a poor girl makes her way through the street. She shivers as snowflakes fall down on her bare feet.

Het is oudejaarsavond. De duisternis valt. Het is ijzig koud. Het sneeuwt. Een arm klein meisje slentert door de straat. Ze loopt op blote voeten.

In her old apron, she keeps a set of matches. Although she is supposed to sell them, she was not able to find any buyers today.

In haar oude schort zitten zwavelstokjes. Het is haar taak om ze te verkopen. Helaas heeft ze vandaag nog niets verkocht.

Through the windows, she sees beautiful lights. It seems to be very cosy there. However, although everyone is partying, she has nothing to celebrate.

Door de ramen ziet ze lichtjes branden. Blijkbaar is het daar heel gezellig. Iedereen feest, maar het meisje heeft niets te vieren.

Hunger and cold are all she can feel.

Ze heeft van de honger en de kou. Ze is erg ongelukkig.

In a corner between two houses, the girl sits down. Without money, she doesn't dare to go home. Her father would beat her.

Opeens merkt het meisje een hoek tussen twee huizen in. Daar gaat ze zitten. Zonder geld durft ze niet naar huis terug te keren. Haar vader zou razend zijn. Hij zou haar slaan.

She lights one of her matches and stares at the flame in amazement. It's beautiful. And moreover, it might warm her cold fingers for a moment. Only a moment, before the flame disappears.

Het meisje strijkt een zwavelstokje aan. Wat een schitterende vlam! Aan die vlam kan ze haar ijskoude vingers warmen. Een poosje maar, want de vlam verdwijnt heel vlug.

The girl lights another of the matches, and yet another. She looks up at the stars as she lights one more.

Het meisje strijkt een tweede zwavelstokje aan. En een derde. Kijk daar! Zijn dat sterren? Ze strijkt nog een zwavelstokje aan.

'Grandmother? Is that you?'

'Oma, ben je daar?'

Isn't she dead? Grandmother - she's in heaven, right?

Oma is toch dood? Ze is toch in de hemel?

She twists another one of the matches between her fingers as the old grandmother appears in front of her.

'Grandmother, don't leave me alone', she whispers. 'Stay here, stay with me. Or take me with you.'

She lights another match. And one more. She lights them all.

The grandmother takes the little girl into her arms and takes off. Higher, and even higher.

No more cold. No more hunger. At last, the girl feels happy.

The next day, people find a little girl on the ground. Dead, but smiling, with the burned remains of some matches grasped between her small fingers.

Het meisje pakt nog een zwavelstokje. Op eens staat de oude grootmoeder voor het meisje.

'Oma, laat me niet alleen', fluistert het meisje. 'Blijf hier of neem me met je mee.'

Het meisje laat nog een zwavelstokje branden. Daarna nog een. Ze strijkt alle zwavelstokjes aan.

De grootmoeder neemt het kleine meisje in haar armen en brengt haar weg. Hoger en hoger.

Nu heeft het meisje het niet meer koud. Ze heeft ook geen honger meer. Eindelijk is ze heel gelukkig.

De volgende dag vinden de voorbijgangers een klein meisje. Ze is dood. En toch glimlacht ze. In haar kleine handje houdt ze de verbrande resten van een pakje zwavelstokjes vast.

(auteur: Marina Defauw)

a) Vertaal in het Engels: geld, een vlam, een meisje, een huis, een raam, sterren, vingers, lucifers...

b) Beantwoord de volgende vragen in het Engels.

Op welke avond speelt het verhaal zich af?

Hoe staat het in de tekst dat het ijszig koud is?

Hoe staat het in de tekst dat het meisje door de ramen lichtjes ziet branden?

Zonder geld durft het meisje niet naar huis. Waarom niet?

Draagt het meisje leuke schoenen? Hoe staat het in de tekst?

Wat doet het meisje om haar ijskoude vingers te warmen?

Wie staat opeens voor het meisje?

Wat vraagt het meisje aan haar grootmoeder?

Wat doet grootmoeder met het kleine meisje?

De volgende dag vinden de voorbijgangers een klein meisje. Hoe ziet ze eruit?

Wat houdt ze in haar handje?

2. Vredeseilanden

Vorm een groepje van twee of drie leerlingen. Voordat je aan de opdracht begint, moet je samen met de andere groepsleden hieronder enkele afspraken aanvullen.

Ik werk samen met ...

Wie is gespreksleider? ...

Verdeel het werk eerlijk!

Wie zal vraag 1 oplossen? Wie lost vraag 2 op? Enzovoort.

(De vragen staan bij 2.1. Oriënteren) ...

Wanneer zul je het werk inleveren bij de juf of de meester? ...

Hier wordt gewerkt volgens het OEVUR-model. Dit model biedt een houvast om het onderzoeken-
de leren te bevorderen. Het letterwoord OEVUR staat voor Oriënteren, Exploreren, Verklaren, Uit-
diepen en Reflecteren.

(Zie leerplan Moderne Wetenschappen eerste graad secundair onderwijs, LICAP-Brussel
D/2006/0279/015)

2.1. Oriënteren

We zoeken en ordenen informatie en stellen 'Vredeseilanden' aan de klas voor.

De volgende vragen kunnen je hierbij helpen:

- (1) Wat betekent "Vredeseilanden"?
- (2) Wie is Dominique Pire?
- (3) De volgende jaartallen zijn heel belangrijk in de geschiedenis van Vredeseilanden:
1958 / 1962 / 1980. Wat is er toen gebeurd?
- (4) De volgende perioden zijn heel belangrijk in de geschiedenis van
Vredeseilanden: van 1967 tot 1985 en van 1985 tot 1990. Wat is er toen gebeurd?
- (5) Wat doet Vredeseilanden?
- (6) Wat heeft Leonardo Da Vinci met het logo van Vredeseilanden te maken?
- (7) Wat kunnen wij heel concreet doen voor Vredeseilanden?
- (8) In welke landen is Vredeseilanden werkzaam?

2.2. Exploreren

Surf naar www.vredeseilanden.org en zoek de informatie. Noteer belangrijke elementen op een vel
papier. Dat is je voorbereiding. Dat is nog niet het vel dat je zult moeten inleveren. Heel belangrijk
is ook dat je niet letterlijk gaat overschrijven van het computerscherm.

Help elkaar om alle antwoorden te vinden.

2.3. Verklaren

Formuleer de antwoorden op de vragen netjes op een ander verzorgd vel papier.

Dat vel zul je wel moeten inleveren. Vergeet niet dat je de vragen ook moet overschrijven.

Lees elkaars werk na op fouten.

Controleer ook of de antwoorden van de andere groepsleden correct zijn.

Je bent samen verantwoordelijk.

2.4. Uitdiepen

Er bestaan nog organisaties die vergelijkbaar werk leveren als Vredeseilanden.

Noem er nog twee op.

Als je leerkracht je heel veel tijd geeft, kun je ook die organisaties gaan voorstellen.

2.5. Reflecteren

Vul hieronder aan: Vredeseilanden is een organisatie die ...

Hoe verliep het samenwerken? Heeft iedereen zich aan de afspraken gehouden? ...

Geef een spreekbeurt en vertel aan je klasgenoten wat je geleerd hebt over 'Vredeseilanden'.

3. Ken je LETS?

LETS betekent “Local exchange trade system” of het locale systeem van ruilhandel.

Ook in Vlaanderen en Nederland is er momenteel ruilhandel. Je leest het goed.

Ook volwassenen ruilen. Er worden vooral diensten geruild, minder goederen.

Bijvoorbeeld kun je de loodgieter bij jou een klusje laten doen en dan ga jij in ruil zijn auto wassen of zijn gras maaien.

Surf naar www.letsvlaanderen.be en www.letscontact.nl en zoek uit wat er in jouw omgeving allemaal aangeboden wordt en geruild kan worden.

Maak een duidelijke lijst en hang die op aan de ingang van de school.

4. Ruilebouter?

In de negentiende eeuw hadden vele mensen uit de lagere sociale klassen, de armen dus, het beroep van ruilebouter. Ze ruilden ‘buiten’ en kregen op die manier heel veel dingen te pakken die ze nodig hadden. En als ze iets niet meer wilden hebben, hoefden ze het niet weg te gooien, maar konden ze het ruilen.

Ook nu zouden we beter niet weggooien wat nog bruikbaar is.

We kunnen die spullen beter naar de tweedehandswinkel brengen.

Je kunt ze natuurlijk ook naar de kring(loop)winkel in je buurt brengen.

Zoek het adres en de openingsuren van de kringloopwinkel het dichtst in je buurt. Computerfreaks kunnen hiervoor ook surfen. www.kringloop.net

Surf in elk geval ook naar www.oxfamsol.be/nl

Oxfam Solidariteit betekent veel meer dan alleen maar tweedehandswinkels.

Ga op zoek naar de filosofie van deze winkels.

Zoek uit hoe particulieren en ondernemingen schenkingen kunnen doen.

Wat kunnen ze schenken?

Misschien kan er zelfs met school een inzamelactie georganiseerd worden?

Ontwerp hiervoor een leuke affiche!

5. Collage “Arm of rijk?”

Snuffel in kranten en tijdschriften en verzamel zoveel mogelijk foto’s van mensen die er arm of rijk uitzien.

Plak ze op heel grote vellen.

Noteer er telkens heel bondig bij waarom iemand er arm of rijk uitziet.

Vergeet niet dat arm zijn ook kan betekenen dat iemand eenzaam is of geen vrienden heeft.

Hang je werk op in de klas!

6. Schone kleren

De term ‘Schone kleren’ of ‘clean clothes’ betekent niet dat de kleren schoon gewassen zijn. Uiteraard moet kledij netjes zijn. Maar er is meer.

Surf naar www.schonekleren.be en www.cleanclothes.org en ontdek wat schone kleren zijn!

Zoek ook de antwoorden op de volgende vragen.

Werk individueel of in een groepje van twee.

1. Waarom wordt er gezegd dat onze kleren wereldproducten zijn?
2. Geef voorbeelden uit de tekst van slechte arbeidsomstandigheden.
3. Wat probeert de Schone Kleren Campagne te doen?
4. De Schone Kleren Campagne richt zich tot vier groepen/partijen. Welke?

5. Wat wordt er aan die groepen/partijen gevraagd?
6. Aan bedrijven wordt er gevraagd om een gedragscode te ondertekenen. Noem vijf elementen uit die gedragscode op.
7. Zoek uit wat kinderarbeid betekent.
8. Welk soort werk verrichten kinderen?
9. Noem oorzaken van kinderarbeid op.

Verwerk alle antwoorden in een verslag. Dat verslag zal je aan de leerkracht moeten inleveren.

7. Het meisje met de zwavelstokjes

Dit beroemde sprookje is geschreven door Hans Christian Andersen.

De volgende opdracht is een groepsopdracht. Verschillende leerlingen kunnen hieraan meewerken. Natuurlijk kun je ook alleen werken.

Maak een portfolio die de volgende elementen bevat:

- een leuke kaft. Welke leerling(e) kan goed ontwerpen en tekenen?
Noteer ook de namen van de leerlingen die aan de portfolio werken.
- de biografie van Hans Christian Andersen. Graag ook een foto.
- Schrijf het verhaal van het meisje met de zwavelstokjes met eigen woorden.
Zorg ervoor dat je een vel vol schrijft.
- Heb je gemerkt dat het verhaal over een vorm van kinderarbeid gaat? Leg uit.
- Hoe had het verhaal op een andere manier kunnen eindigen? Een leuke manier?
Schrijf het verhaal opnieuw. Dat kan met een kleiner groepje leerlingen, want iedereen heeft eigen ideeën.
- Maak bij het nieuwe verhaal een leuke tekening.
- Zoek de titels van andere sprookjes van Hans Andersen.

De leerkracht kan hier alweer de link leggen met kinderarbeid. Sprookjes zijn meestal mooie verhalen, maar ze geven ons vaak een boodschap mee.

8. Reclamare

Reclame is afgeleid van het Latijnse woord 'Reclamare' wat 'uitroepen' betekent. Dat geeft meteen aan hoe reclame ontstaan is. Lang geleden stond de stadsomroeper op een plein de aanbiedingen van de bakker en de slager te roepen. Later is dat geëvolueerd tot de reclame die we nu kennen op televisie, de radio en het internet.

Welke vormen van reclame ken je?

Leg een documentatiemap aan met folders, foto's en informatie over zoveel mogelijk organisaties die arme mensen en mensen in nood helpen.

Kies een van die organisaties. Maak voor die organisatie een folder of een flyer.

Natuurlijk is dat niet echt reclame maken, maar de folder kan misschien nuttig zijn.

Stuur ook een brief naar die organisatie met een kopie van je folder of je flyer.

Wie weet...

9. Valsemunterij

De eerste valsemunten waren bandieten die schilfers van de gouden of zilveren munten schaafden en die tot nieuwe munten smolten. Of ze mengden andere metalen tussen het goud of het zilver.

Soms duiken nu ook nog valse munten en biljetten op. Dus moeten er voorzorgsmaatregelen genomen worden.

Surf naar www.nbb.be

Klik achtereenvolgens op 'Biljetten en munten', 'De euro', 'Valsemunterij', 'Veiligheidsvoorzieningen voor bankbiljetten'.

Daar kun je de veiligheidsvoorzieningen lezen en uittesten op een bankbiljet.

Je vindt er ook de antwoorden op de volgende vragen:

- Van wie is de handtekening op de bankbiljetten?
- Wie heeft de bankbiljetten ontworpen?
- Waarom staan ook de Griekse en Latijnse vertalingen van "EURO" op de bankbiljetten?
- Waarom zijn de bankbiljetten ook praktisch voor blinden en slechtzienden?
- Op de achterzijde van de bankbiljetten staan bruggen? Welke bruggen zijn dat?

Dat is een leuk onderwerp voor een spreekbeurt!

Je kunt rond dit thema ook andere vragen en antwoorden bedenken en een quiz organiseren.

10. Praat je graag?

Hier volgen nog enkele voorstellen voor spreekbeurten.

- Wat is kinderarbeid?
- Artsen zonder Grenzen
- Caritas (info op www.caritas.be)
- Geldduivels
- Het ontwikkelingsland Ethiopië

En voor klassengesprekken...

- Welke persoonlijke bezittingen zou je kunnen missen?
- Ik ben zuinig, niet gierig.
- Krijg ik te weinig zakgeld?
- Waarom spaar ik?
- Moet iedereen evenveel verdienen?

11. Onderwijs doorbreekt de armoedecirkel!

1. Leerplicht, schoolplicht en kinderarbeid

Wereldwijd kunnen momenteel ongeveer 115 miljoen kinderen niet naar school. In ontwikkelingslanden is de school heel vaak te ver en zouden de kinderen urenlang te voet door heel gevaarlijk gebied moeten lopen. Dat zien ze niet zitten. En de meeste kinderen moeten werken opdat het gezin een aanvulling op het inkomen zou hebben. Ouders zien het nut niet in van studeren. Integendeel, wie studeert, heeft boeken en ander materiaal nodig. Daarvoor is er geen geld.

Verder zijn de klassen meestal overbevolkt en zijn er te weinig leerkrachten. Dus blijven die kinderen gewoon thuis.

Als je arm bent, is er een heel grote kans dat je kinderen ook arm zullen zijn. En de kinderen van je kinderen. Er lijkt wel geen einde aan te komen, zoals bij een cirkel. We spreken over de armoedecirkel.

Nochtans is het heel belangrijk dat iedereen, zowel in een industrieland als een ontwikkelingsland, een degelijke opleiding krijgt. Met een getuigschrift heb je meer kans om een goede baan te vinden. Met een getuigschrift heb je meer kans op een goed inkomen en kun je uit de armoede weggkomen. Onderwijs krijgen is héél belangrijk. Daarom zeggen we dat onderwijs de armoedecirkel doorbreekt.

We mogen dus zeker niet vergeten om leerkrachten te sturen naar ontwikkelingslanden.

2. Zijn er in België en Nederland mensen die niet kunnen lezen en schrijven? Hoe komt dat?
3. Som vijf gevolgen op voor mensen die niet kunnen lezen en schrijven.
4. Waarom is het belangrijk dat jij een goede opleiding krijgt?
5. Is er in België en Nederland ook onderwijs voor volwassenen? Surf op het web en zoek informatie.
6. Waarom kan het zinvol zijn dat werklozen opnieuw gaan studeren?
7. Soms wordt er verteld dat iedereen levenslang moet leren. Wat wordt daarmee bedoeld? Zijn het alleen artsen, verpleegkundigen, laboranten, informatici en ingenieurs die levenslang moeten studeren?
8. Is een informatief boek lezen ook studeren? Of moet je sowieso op schoolbanken gaan zitten?

